

MBU-M20159

Seat No. _____

M. A. (Education) (Sem. IV) (CBCS) Examination

April / May - 2018

Environment Education : Paper - I

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ નીચેના પ્રત્યેક પ્રશ્નના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૬
- (૧.૧) વૃક્ષો કાર્બન ડાયોક્સાઇડ વાયુનું શેમાં રૂપાંતર કરે છે ?
- (૧.૨) પર્યાવરણનો શાબ્દિક અર્થ આપો.
- (૧.૩) “પર્યાવરણ એક બાહ્ય શક્તિ છે. જે માનવને પ્રભાવિત કરે છે.”
આ વ્યાખ્યા કોણે આપી ?
- (૧.૪) વિશ્વ ઓઝોન દિવસ ક્યારે ઉજવાય છે ?
- (૧.૫) H.C.L. એટલે.....
- (૧.૬) ક્ષાર પ્રવેશ થવાના ચાર કારણો સમજાવો.
- (૧.૭) કુદરતી આપત્તિના માત્ર નામ આપો.
- (૧.૮) જળ જાળવણી માટેનાં છ ઉપાયો સૂચવો.
- ૨ નીચેના ૧૦ (દસ) પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ૮(આઠ) પ્રશ્નોના જવાબ આપો : ૨૪
- (૨.૧) પર્યાવરણની જાગૃતિ માટે શિક્ષક તરીકે તમે શો ભાગ ભજવશો ?
- (૨.૨) એસિડ વર્ષાની pH સામાન્ય રીતે કેટલી હોય છે ?
એસિડ વર્ષા માટે જવાબદાર વાયુઓની યાદી આપો.
- (૨.૩) પર્યાવરણ જાગૃતિ માટેનો કોઈ એક કાર્યક્રમ સમજાવો.
- (૨.૪) પર્યાવરણ શિક્ષણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
- (૨.૫) ઓઝોન-સ્તરમાં છિદ્રો ઉત્પન્ન થવાનાં કારણો આપો.
- (૨.૬) પર્યાવરણ શિક્ષણનું સ્વરૂપ સમજાવો.
- (૨.૭) પુનઃઅપ્રાપ્ય ઊર્જાસ્રોતો એટલે શું ? તેના ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
- (૨.૮) સૌર-ઊર્જા એટલે શું ? તેના ઉપાયો જણાવો.
- (૨.૯) ભૂ-સ્ખલન એટલે શું ? તેના કારણોની યાદી આપો.
- (૨.૧૦) ક્ષાર પ્રવેશ એટલે શું ? ગુજરાતના ક્ષાર પ્રવેશની સમસ્યા ક્યાં વધુ જોવા મળે છે ?

- ૩ નીચેના ૮ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ૬ પ્રશ્નોનાં મુદ્દાસર જવાબ આપો : ૩૦
- (૩.૧) અતિવૃષ્ટિ અને અનાવૃષ્ટિનો અર્થ આપી તેના કારણો જણાવી અસરો વર્ણવો.
- (૩.૨) પર્યાવરણ પ્રદૂષણનાં પ્રકારો જણાવી કોઈપણ બે પ્રકારો વિશે સમજૂતી આપો.
- (૩.૩) ધરતીકંપ : અર્થ કારણો, અસરો
- (૩.૪) જમીન પ્રદૂષણ એટલે શું ? તે ઉદભવવાનાં કારણો, અસરો અને ઉપાયો ચર્ચો.
- (૩.૫) ધ્વનિ પ્રદૂષણ એટલે શું ? ઉદભવવાનાં કારણો અને અસરો અને ઉપાયો ચર્ચો.
- (૩.૬) પર્યાવરણ અને આરોગ્ય એક સિક્કાની બે બાજુ છે ? સમજાવો.
- (૩.૭) હરિતગૃહ અસર નીચેના મુદ્દાને ધ્યાને લઈ ચર્ચો :
- (૧) અર્થ-વ્યાખ્યા
- (૨) કારણો-આકૃતિ
- (૩) અટકાવવાના ઉપાયો.
- (૩.૮) પર્યાવરણ એટલે શું ? તેના શિક્ષણનું મહત્ત્વ સમજાવો.

ENGLISH VERSION

- 1 Answer the following questions briefly : 16
- (1.1) Trees convert carbon dioxide in to.
- (1.2) Give the verbal meaning of environment.
- (1.3) "Environment is an external force which affects the organism"
Who said this ?
- (1.4) Which day we celebrate as a ozone day ?
- (1.5) H.C.L. means.
- (1.6) Explain four reasons for salinity ingress.
- (1.7) Name only natural disaster.
- (1.8) Suggest six remedies for water conservation.

- 2** Attempt any 8 (Eight) questions out of 10 (Ten) **24**
questions :
- (2.1) What is your role as a teacher in env. awareness ?
 - (2.2) What is pH of acid rain ? List out the gases which are responsible for acid rain.
 - (2.3) Explain any one program for environment awaking.
 - (2.4) Clear the concept of environment education.
 - (2.5) What are the reasons of occurring holes in ozone layer.
 - (2.6) Nature of environmental education.
 - (2.7) What is non-renewable energy sources ? Give the example and discuss.
 - (2.8) What is solar energy ? Suggest for remedies.
 - (2.9) What is the land slide ? Give the causes of land slides.
 - (2.10) What is salinity ingress ? Which region of Gujarat state is very effective from salinity ingress ?
- 3** Answer in detail any six (6) questions out of 8 (Eight) **30**
question :
- (3.1) What is the meaning of heavy rain and famine describe its reasons and effects.
 - (3.2) What are the types of environment pollution ? Elaborate any two types.
 - (3.3) Earthquake : Meaning, reason and effect.
 - (3.4) What is land pollution ? Discuss its reason, effect and suggestion.
 - (3.5) What is noise pollution ? Discuss its reason, effect and suggest remedies.
 - (3.6) Environment and health are the two sides of the same coin – Explain.
 - (3.7) Describe green house effect according to following point:
 - (i) Meaning - Definition
 - (ii) Reasons – Diagram
 - (iii) Remedies to control.
 - (3.8) What is environment ? Explain the importance of environment education.